

VOLÍM JISTOTU V KRISTU V NEJISTÉM SVĚTĚ

První čtení: Jan 1:10-16

Milost Vám a pokoj od Boha, Otce našeho Pána Ježíše Krista.

I dnešní den je ten, kdy můžeme přijímat obdarování milost za milostí, kdy se můžeme radovat z Boží přízně a ze vzájemného přátelství. Mám za to, že není pro člověka větší výsada a milost, než stanout před Bohem a vyznat: tady jsem, a ať už je to se mnou v tuto chvíli jakkoli, jsem tu proto, abych Ti vzdal hold jako svému Stvořiteli i Zachránci.

- *Co se Vás nejvíce dotklo během období, kdy u nás probíhala karanténa?*

Jedna z nejtěžších věcí, která se mně osobně dotkla nejvíce, byla, že jsem se během karantény **dozvěděl o úmrtí bývalého spolupracovníka, ale též přítele a bratra v Kristu**. Zemřel po dlouhodobém zápase s nepříjemnou nemocí a byl jen o dva roky starší, než já. Rost' a byla také kazatelem, ale na svou službu kvůli nemoci, která ho čas od času paralyzovala, rezignoval – stresy ji zhoršovaly a navíc si nebyl jistý, kdy ho na určitý čas vyřadí z provozu.

Poznal jsem ho jako redaktora českého vydání Nového biblického slovníku, později pracoval jako komentátor specializující se na Izrael a Velkou Británii a připravoval pořady pro Český rozhlas. Znal jsem ho jako nesmírně laskavého, trpělivého a optimistického člověka. A takový zůstal i při svém odchodu do věčného domova. Před několika dny jsem se setkal s dalšími kolegy a na Rost'u jsme zavzpomínali.

S takovou zprávou, když se z Vašeho života ztratí někdo, koho jste znali, není snadné se vyrovnat. A mě to vždycky znovu přivádí k tomu, abych se **zamýšlel nad smyslem života, ale i smyslem lidského utrpení** a nad nadějí, kterou mám v Kristu.

Přinutilo mě to vrátit se nad slovo, které Ježíš měl ke svým přátelům a které je zaznamenáno v Matoušově evangeliu 16:24-28:

Tehdy řekl Ježíš svým učedníkům: „Kdo chce jít za mnou, zapři sám sebe, vezmi svůj kříž a následuj mne. Neboť kdo by chtěl zachránit svůj život, ten o něj přijde; kdo však ztratí svůj život pro mne, nalezne jej. Jaký prospěch bude mít člověk, získá-li celý svět, ale svůj život ztratí? A zač získá člověk svůj život zpět? Syn člověka přijde v slávě svého Otce se svými svatými anděly, a tehdy odplatí každému podle jeho jednání. Amen, pravím vám, že někteří z těch, kteří tu stojí, neokusí smrti, dokud nespatří Syna člověka přicházejícího se svým královstvím.“

Ježíš slova ke svým učedníkům vyřkne vzápětí po té, co je upozorní na přicházející utrpení a smrt, které jsou před ním. A bezprostředně po pochvale a pokárání Petra.

Když se zamyslíme nad přečtenými slovy, dojde nám, jak je to z našeho dnešního pohledu **reklamní průšvih – propadák**.

Pokud by chtěl být dnes Ježíš přitažlivý, strhující a přesvědčivý, proč neslibuje těm, kdo se pro něho rozhodují: **prosperitu království, zajištění a bezpečnost, bezstarostnou jízdu, úžasné zážitky a moc, nad to komfort, protože „ty si ho zasloužíš“...**

Místo toho jim slibuje **sebezapření a nejisté klopýtání na cestě následování, navíc teda s břemenem na ramenou**.

- *Jak tomuhle pozvání rozumíte Vy v situaci, v níž právě jste?*
- *Co myslíte, jak tomuhle pozvání rozuměli Ježíšovi učedníci?*

Ježíšovi učedníci žili v prostoru a době, pro které se později vymyslelo označení *Pax Romana* – tedy Římský mír. Římské Impérium si silou **vynutilo poslušnost podrobených provincií**, potlačovalo vzpoury, loupeže a pirátství ve Středozezemní moři, ale také spojovalo kultury a podporovalo obchod, kulturu a v některých společenských vrstvách i vzdělání, vznikají filosofická, vědecká a právní díla, z nichž těží naše civilizace dodnes.

Židé v tomto období byli výjimeční – ač podrobena Římem, **řešili si především své duchovní záležitosti**. Ač z nich mnozí prostí, díky sobotnímu předčítání v synagogách přeci jenom vzdělání v Zákonu, Prorocích a duchovním světě. Díky společným modlitbám vědomi si své sounáležitosti a také určité pokory vůči Hospodinu. Z pohledu okolních národů vlastně ateisti, protože věřili v Jediného Boha, který navíc nemá žádnou hmatatelnou podobu.

Ježíšovi učedníci rozumí tomu, že je **život drsný, že jsou věci, které je přesahují** – nemoci (ostatně právě s nimi přicházejí s nadějí na uzdravení za Ježíšem), či tvrdá okupační vláda (s otázkami na daně či spravedlnost se také na Ježíše obracejí). A dokonce Ježíš sám ve svých proslovech upozorňuje na některé události, kdy došlo k masakru vzbouřenců nebo k nějakému neštěstí.

Ježíšovi učedníci přesně věděli, v jakém prostředí žijí. A pokud jde o to břemeno – kříž, viděli, jak Římané nakládali s povstalci či zločinci. Jako by samo odsouzení k trestu smrti nebylo málo, museli si odsouzení svůj popravčí nástroj sami odnést na popraviště.

Kříž znamená bolest, ale v jistém smyslu je to vítězství nad zaměřením na sebe sama. Je to přijetí neodbytného. *Co tím tedy Ježíš chce učedníkům říci?*

Dobře si rozmysli, co ode mě chceš, protože cesta následování nebude o tobě a tvých neustálých potřebách, nýbrž o naší společné službě nemocnému světu. Na té cestě budeš ztrácet pocit své důležitosti, ale budeš odhalovat skutečnou důležitost života.

Nebude to cesta vítězného triumfátora – jak tvrdí a přejí si moji někteří křesťanští přátelé a nedochází jim, že každý triumfátor proměňuje svět k obrazu svému a své slávě – ovšem za cenu strašlivých ztrát. Naopak to **bude cesta tichých a mnohdy zapomenutých služebníků**, kteří usilují svět navrátit do původně zamýšlené harmonie ŠALOM a přivést ho zpět ke slávě Stvořitele.

V tom Ježíšově krásném paradoxním tvrzení:

...kdo by chtěl zachránit svůj život, ten o něj přijde; kdo však ztratí svůj život pro mne, nalezne jej...

...se dá odvodit hned několik podstatných věcí.

- (1) **Věčný život Tě nestojí nic** (bylo za tebe zapláceno), **následování Tě bude stát všechno** (už nepatříš sám sobě).
- (2) **Chceš-li ze života urvat co nejvíc, patrně se mineš jeho smyslem**, a naopak ten nejhlubší smysl života najdeš tam, kde ho budeš ztrácet, obětovat pro druhé.
- (3) **I kdybys získal všechno na světě, čím chceš zaplatit svůj vlastní život**, za co si chceš koupit věčnost? A pokud mi budeš tvrdit, že není věčnost, proč o to všechno usiluješ, když to tu stejně necháš?

Většina lidí kolem nás tvrdí, že svět a naše existence v něm jsou jen souhrou slepých náhod a nahodilostí. Všechno, včetně našeho myšlení a našich pocitů, je jen jakási náhodná hra kmitajících atomů. Svět i život jsou iracionální, nesmyslné, zlé a vše směřuje k entropii, ke konci, chcete-li ke smrti.

Zmínil jsem, že to většina tvrdí, jenže nakonec podle svého přesvědčení nežijí důsledně. Už jenom proto, že jsou schopni se zamilovat, dokážou být uchvázeni krásou či mají radost ze života a strach ze smrti. Vždyť pokud je všechno jen nahodilost, proč se tím vším zabývat?

Pokud je vesmír a život iracionální souhrou náhod, pak je zcela nesmyslné o cokoli v něm usilovat. Východiska jsou tři – buď z něho odejít, anebo urvat ze života nejvíc, co se dá. To nakonec denně vidíme kolem sebe. V prvním i druhém případě lidé vlastně pohrdají tím vzácným darem, který je život. Buď se ho zříkají, nebo ho vydojí do mrtě až k smrti.

Je ještě třetí východisko – určitého vzdoru, to nám nabízí následující: **at' jsou si vesmír a život iracionální a zlí, já takový nebudu.** Takový člověk usiluje o racionalitu a milosrdenství. Ale upřímně – jízda na vlastní baterky, které nemáte kde dobíjet, nám dlouho nevydrží. Někdo vydrží krátko, jiný docela dlouho, ale nakonec stejně přichází skepse.

Je neuvěřitelné, že i když lidé tvrdí, že jsou jenom hříčkou náhody, **bojují většinou o přežití za jakoukoli cenu** – mnohdy dokonce i za cenu obětování těch nejbližších.

O to víc to bylo znát ze strachu v době karantény. **Nikdo se nechtěl vystavit zbytečnému riziku nákazy,** nikdo nechtěl být ohrožen na životě, každý to chtěl „hlavně přežít“, jak mi říkali moji nevěřící přátelé.

A ani si neuvědomovali, v jak komickém rozporu jsou – na jednu stranu hříčka náhody, na stranu druhou nechtějí podlehnout náhodné nákaze... Na jednu stranu prosti morální odpovědnosti nějaké vyšší moci, na stranu striktně vyžadovali dodržování pravidel a zodpovědné chování druhých.

Jsem přesvědčen o tom, že to jediné skutečné východisko začíná v okamžiku, kdy připustíme, že **za naším světem viditelným, který je tedy údajmo jen hříčkou náhody, je ještě jiný svět, svět duchovní.** Mám za to, že právě k tomuhle směřuje to Ježíšovo pozvání k následování.

Ovoce, které přineseš svou službou, se projeví prakticky hned, ale jeho skutečná hodnota se projeví až na věčnosti.

Právě vědomí toho, že **jsme věční,** nám umožňuje jednu fantastickou věc: na rozdíl od té první skupin lidí, která pohrdá životem, my **můžeme pohrdat smrtí a naopak – život i přes jeho nesnáze a bolesti, můžeme skutečně milovat.**

Jsme si smrti vědomi, nepopíráme ji, víme, že přijde. Díky tomu, že jsme si vědomi i věčnosti, nemusíme usilovat o přežití za každou cenu. Můžeme se držet toho nejlepšího přesvědčení i hodnot, můžeme zápasit za jejich uchování a možná i díky nim pak dokážeme i přežít. Naše doba, naše současná krize – zdravotní, ekonomická, společenská možná i morální – nejsou v historii až zas takovou výjimečnou událostí.

Můj oblíbený autor C. S. Lewis v jedné ze svých esejí (O životě v atomovém věku) říká:

„Ti, kterým jde o víc než jen o zachování civilizaci, jsou patrně jedinými, kteří mají naději civilizaci zachovat. Ti, kdo touží po Nebi, nejlépe slouží Zemi. Ti, kdo milují člověka méně než Boha, činí pro člověka nejvíce...“

Sám jsem udělal tu zkušenost, že teprve – když jsem ochoten se postavit své bolesti, nepotlačovat a nepopírat břemeno, které mě v danou chvíli tíží – se věci ve mně i kolem mě proměňují.

A když se věci v nás i kolem nás mění, můžeme si říci, že jsme skutečně na cestě.

Ámen.

Petr Plaňanský (Nymburk 5. 7. 2020)